

TEDENSKA SRIJKA

PRILOGA

DOMOVINI

Leto II.

Ljubljani, dne 31. decembra 1926

Štev. 57

O tobaku

Ena najvažnejših panog v naši kraljevini je gotovo tobačna industrija, ki tvori najizdatnejši vir državnih dohodkov. — Poleg Turčije in Bolgarije ima naša država na jugu najpripravnější zemljišča za goje tobaka. Njih sestavi

na izredno ugodno vpliva na razvitje najnežnejših in najfinejših tobačnih biljk. Tudi milo podnebje vpliva izredno uspešno na kvaliteto tobaka, ki se lahko kosa celo s turškimi ter bolgarskimi vrstami.

Čas sajenja je pomlad ter zavisi od klime posameznih krajev. Sadike vzgajajo v gorkih gredah. Rastline se nato presade na njivo, kjer potrebujejo za razvoj do dozorenja od 3 in pol do 4 mesece. Rastlina dozori jeseni in tobačni listi se oberejo že še predno nastopijo prvi občutnejši mrazi.

Trgatev listov se vrši palagoma v razmerju dozorenja; najprvo dolnji listi, nato srednji in na kraju gornji listi.

Delo pri vzgoji je dosil težko; gojitelji morajo skrbno čuvati rastline, jih okopavati, osipati, zatirati škodljive žuželke, obirati zalistne poganke, gnojiti, po potrebi zalivati itd.

Pred dozorenjem rastlin se poščipajo cvetni vrhovi, da se rastline krepkeje razvijajo. Cvetovi se puščajo samo pri nekaterih rastlinah za dobave semena.

Potem mora tobak vreti. Prvo vrenje tobaka se vrši že pri gojitelju samem. Vrenje obstoja v tem, da se tobak v listu, zložen v posebne kope, segreje. Nato se kopa preloži in tobak se pusti ponovno segreti. Gojitelj mora biti posebno previden, ker vicer tobačno listje počrni, kar znači, da se kvari.

Ko je tobak lepo rumen, ga prevzame država proti odškodnini. V državnih skladiščih vre drugič in dozori šele drugo poletje.

Naša država ima vsega osem tobačnih tovarn; dve (v Zagrebu in Senju) se pečata izključno z izdelavo cigar, ostalih šest (Niš, Sarajevo, Mostar, Travnik, Banjaluka in Ljubljana) predelava tobak za pušenje in cigarete; tobačna tovarna v Ljubljani tudi za cigare.

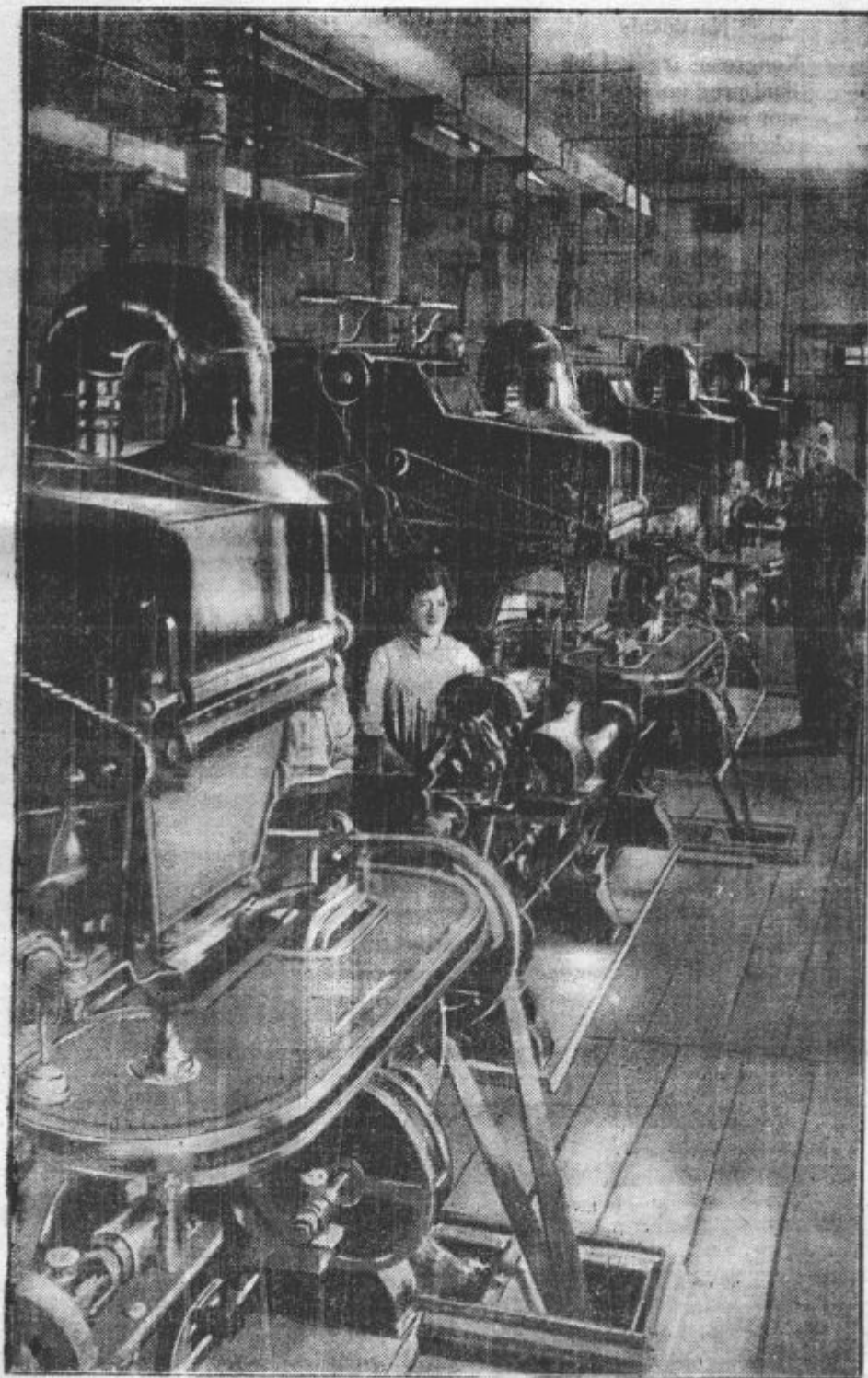
Tobak se v predpisanih množinah meša, primerno vlaži, da se pri rezanju ne drobi, nato se pakuje v pakličke ali kartone.

Predelava tobaka se vrši največ potom strojev, ročno delo je le redko ter služi kvečjemu v spopolnitev strojnega dela. Najvažnejše ročno delo je sortiranje listov tobaka za pušenje ali cigare.

Za izdelavo tobačnih fabrikatov (rezanega tobaka in cigaret) služi v naši državi izključno domači tobak, ki je na svetovnem trgu poleg turških tobakov na najboljšem glasu. Za primešavanje k najfinejšim vrstam tobačnih izdelkov se uporablja od inozemskih tobakov v malih količinah edino smirski tobak, ki je izredno aromatičen in za kadilce posebno mikaven.

Za izdelavo cigar se trošijo v pretežnem delu tobačne sirovine otoka Kuba. Tudi Mehika, otok Portoriko, Brazilija in otok Manila daje vrlo dobre in uporabljive tobačne sirovine za cigare. Holandska otoka Sumatra in Java imata izredno intenzivno kulturo. Ta tobak se rabi zaradi fine strukture in elastičnosti v prvi vrsti kot zunanji oмотnj list pri cigarah. Severna Amerika predeluje mnogo tobaka za rezani tobak, odnosno cigarete, a tudi za cigare, iz države Kentucky in Virginija je za «viržinke».

Vse tobačne sirovine pa se predelavajo v ljubljanski tobačni tovarni, ki je posejnim ustroju največja v naši kraljevini. Bila je osnovana v letu 1871, ter se je prvotno nahajala na Poljanskem nasipu v zgradbi bivše cukrarnice. Avgusta leta 1873 se je preselila v nove zgradbe ob Tržaški cesti, kojih zemljišče naša skupno 97.536 m². Od tega prostora zavzemajo samo zgradbe 22.225 m². Do leta 1874. je izdelovala samo cigare, nakar je bil montiran parni stroj, s čemer je bila dana možnost izdelovanja rezanega tobaka in cigaret. Kasneje je počela tovarna izdelovati tudi tobak za žvečenje, nosljanec in ekstrakt.

Stroji za izdelovanje cigaret v tobačni tovarni v Ljubljani.

V ljubljanski tovarni je zaposlenih preko 1200 delavskih moči, za katere je v prošlem budžetskem letu bilo izplačanih 9.958.507 Din. V istem času je bilo predelanih tobačnih sirovin 2.294.969 kg, izdelanih pa je bilo vsega 2.125.675 gotovih tobačnih izdelkov. Letno se v Ljubljani izdelata 14.400.000 cigar, 780.000.000 cigaret, 2 milijona 100.000 kg rezanega tobaka in 180.000 kg tobaka za žvečenje.

Na desni:
Stroj za rezanje cigaretnega tobaka.

Na levi:
Sušenje tobaka je najbolj natančno delo, ker se tobak kaj hitro pokvari.

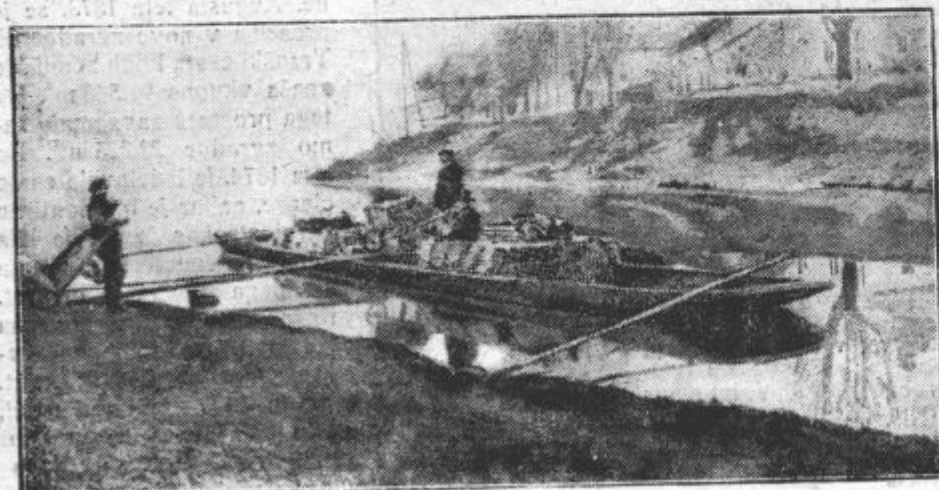
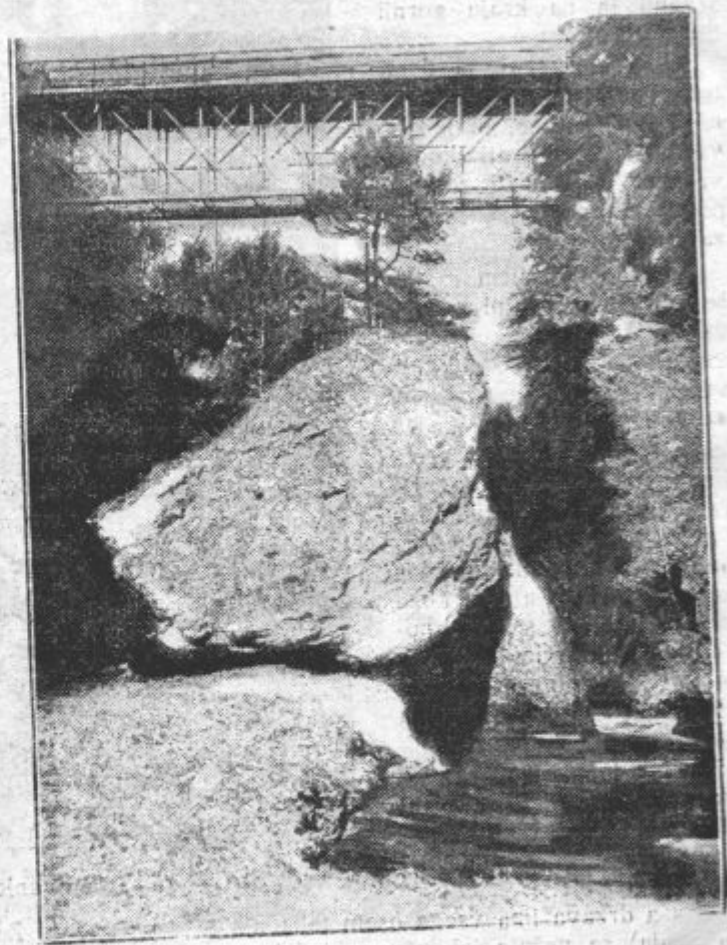
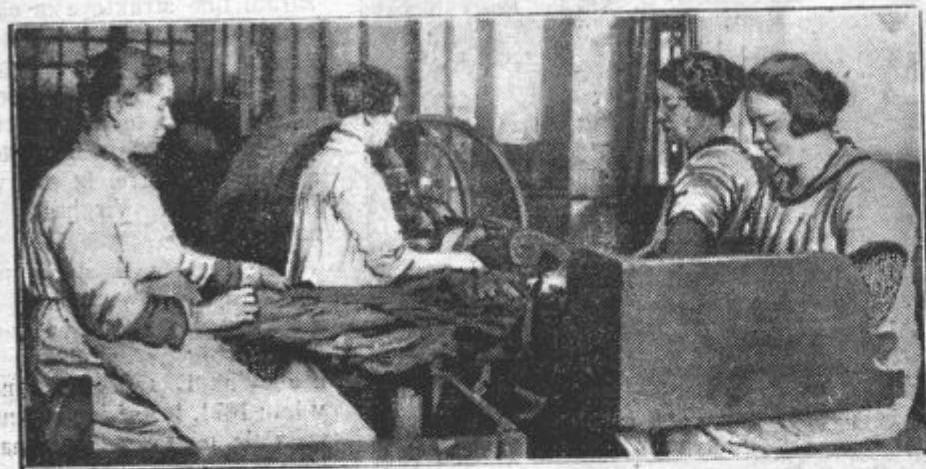

Na desni:
Kongresni trg v Ljubljani pred božičem, kamor navozijo kmetje iz okolice cel gozd božičnih drevesc.

Na levi:
Tobakova rastlina

Spodaj:
Izdelovanje »klobas« za žvečenje. Delavka na sliki daje v stroj tobakove liste, na drugi strani pa prihaja iz njega brezkončna »klobasa«.

Pristanišče za vrhniške čolne v Ljubljani.

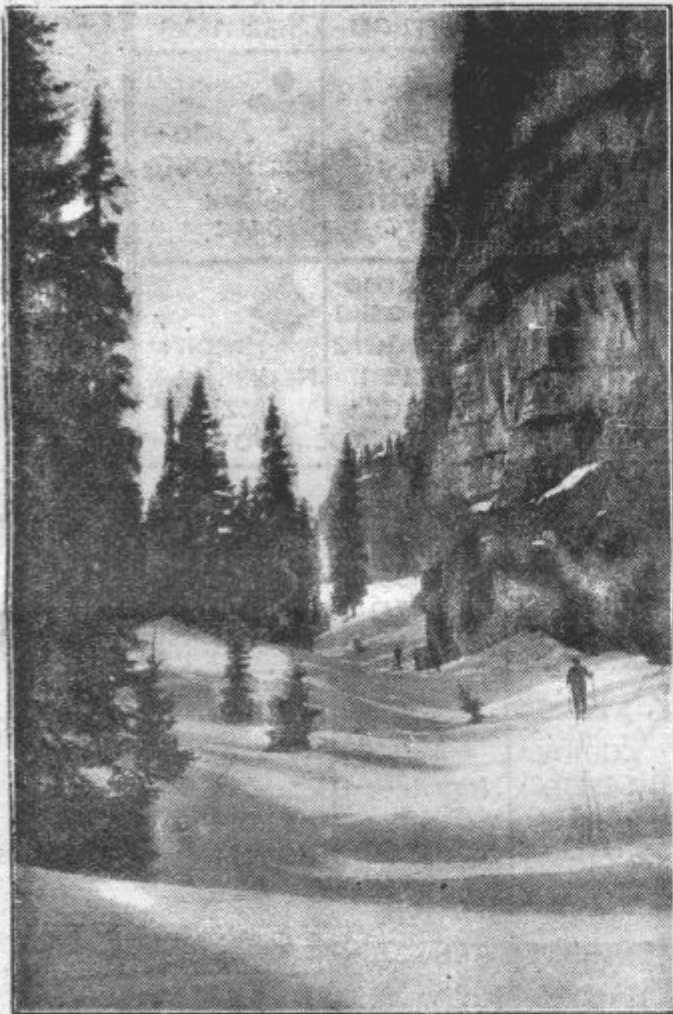
Železni most čez Kokro pri Kranju je že v tako slabem stanju, da je skrajni čas nadomestiti ga z novim, če ne se lahko pripeti nesreča, ker je posebno ob tržnih dneh poln voznikov.

Na desni:
Dr. Štefan Rajh, odvetnik in duša narodnega dela v Kočevju, je te dni praznoval svojo petdesetletnico.

Na levi:
Smučarji v najhujši zimni vrh Rjavine, sosede Triglava.

Lepota naših planin zadnje čase privablja posebno mnogo planincev na najvišje vrhove, da se navžijejo zraka in solnca, ozdravijo svoje živce in se utrde, kar kmetu seveda ni treba, ker se vse leto giblje na čistem zraku. Na levi vidimo Beli kamen med Komarčo in Kredarico, na desni pa Kredarico na Triglavu pred snežnim viharjem. Kmetje so veseli zimskih gostov; ker puste dosti zaslužka na deželi. Pojdite jim torej na roko!

Emil Adamič, vsem pevcem znanj skladatelj naših najlepših pesmi.

Nace Velesnik, vpokojeni cestar v Gorenjah pri Kranju, je obhajal s svojo ženo zlato poroko, ki se je je vdeležila cela vas in mu priredila pristrčno slavnost, ki nam jo kaže slika.

Vedeževalski nož.

Ali hočeš spoznati svojo bodočnost?

Vzemi karte in nož! Uredi karte tako v krogu, kakor vidiš na sliki. Karte moraš poprej dobre zmešati, in ko jih položiš na mizo, se morajo druga druge dotikati. Vse morajo biti obrnjene s licem k mizi.

Ko si karte lepo razporedil, vzemi kak večji nož in ga močno zavrti. Ko se nož umiri, pazi, proti kateri karti kaže njegova ostrina. Dotično karto obrni in poglej v »Razlago!« A to še ni vse, zakaj usoda se ne razkrije kar na prvi mah. Zavrteti moraš nož še dvanajstkrat in vselej pogledati spodnjo »Razlago«. Tako si v vsem obrnil trinajst kart in sedaj si lahko sam razbereš svojo usodo, ne da bi ti bilo treba zatekati se k vedeževalkam.

Vzglej: Recimo, da ti je nož izbral sledečih trinajst kart: 1. pikovega kralja, 2. karovo damo, 3. karovega fanta, 4. srčev as, 5. križeva desetko, 6. srčevo devetko, 7. križevo osmico, 8. karovo devetko, 9. pikovo osmico, 10. srčevo sedmico, 11.

srčevega fanta, 12. križevega kralja, 13. karovega kralja. Iz tega sklepaš, da boš imel posla s poštno osebo in z zlobno žensko. K sreči pa se bo pojavil pošten plavolas mladenič in razvil se bo v trajna ljubezen, nemara baš z omenjenim fantom. Toda pozor pred opravljivo žensko! Vsekakor ti ne bo manjkalo denarja in mogoče se ti še obeta lep avto! Tako vsaj zagotavlja križeva desetka. Imel(a) boš srečo v ljubezni, kakor smo pravkar doznali. Za to se moraš zahvaliti v prvi vrsti svoji prijetni vnanosti in pa denarju, kakopak. Takoj čitaš v srčevi devetki in v križevi osmici. Toda vprašaj se, kako dolgo bo trajala tvoja sreča! Za, ne dolgo. Prelom, zamujen sestanek, neprijetno potovanje obeta zlovešča karova devetka! Čaka jo te torej velike nepravilike in bolezen. Nič čudnega! Toda rodilo se ti bo ljubko dete, ki ti bo v veliko radost. In potem bo prišel vpliven in bogat podjetnik, ki te bo ščitil. A kaj pravi naslednja karta? Da se bo roman končal z nastopom strašnega vojščaka? Vraga! No, le pomiri se, vse se bo obrnilo na dobro, zakaj na ostrin vedeževalskega noža je več sreče kakor nesreče.

Kralj	Dama	Fant	As	Desetka	Devetka	Osmica	Sedmica
Sodnjska oseba. Sovražnosti. Proces.	Opravilna žena. Izdajalka.	Pošten plavolas mladenič.	Trajna ljubezen. Poroka.	Popoln uspeh v podvzetju.	Poslovni uspeh.	Potovanje, Varnostna mreža.	Zadoščenje, Obisk. Dobiček. Dete.
Plavolas mož. Plemenit zaščitnik.	Udana žena. Neodločna žena.	Bolezen. Omahljiv ljubosumen zahrbljen mladenič.	Pismo. Navodilo. Denarno nakazilo.	Dedščina. Bogastvo.	Zmaga. Ljubezni. Veliko bogastvo.	Črnolaska. Bogata. Ljubezen. Uspela denarna pomoč.	Prepri. Neprilike. Jeza. Porod.
Bogatoš. Zakonska sreča. Visok zaščitnik.	Udana prijateljica. Plavolasa dama.	Izdajalec.	Veliko premoženje. Darila. Velike dedščine.	Sprememba poklica. Sovražniki!	Žalost sorodnikov in prijateljev. Izdajstvo.	Mlada plavolaska. Ljubljen sem.	Zdražba. Zakasnenje. Žalost.
Strašen sovražnik. Vojak.	Črnolasa žena. Vdova. Ljubosumna žena.	Dober fant. Zvest v ljubezni. Srečav igri. Dobiček.	Slaba vesti. Žalost. Nesrečna ljubezen.	Obup. Žalost. Težke skrbi.	Prelom. Zamujeni sestanek. Neprijetno potovanje.	Bolezen. Neprilike. Velika žalost.	Radost. Svetlolaso dete.

Na levi:

Najvišjo hišo na svetu, pravi babilonski stolp, postavijo v Novem Jorku v Sev. Ameriki. Imela bo 190 nadstropij in bo visoka 360 metrov, torej skoro šestkrat toliko kot se vzdiga stolp ljubljanskega gradu nad Ljubljano. Bo torej še mnogo večja kot palača na naši sliki.

Japonke kot sprevodnice električne železnice. Na sliki vidimo nadzornika električne železnice, ki podučuje mlade Japonke o ravnanju z voznimi listki. Takor vidimo so ženske začele po vsem svetu opravljati moška dela.